

ADVIES nr. 11-05

Betreft: advies aan de Vlaamse minister, bevoegd voor het gezondheidsbeleid, over het Vlaams bevolkingsonderzoek naar Borstkanker

Situering

Dit bevolkingsonderzoek betreft het opsporen van borstkanker bij vrouwen van 50 tot en met 69 jaar, volgens de procedures vermeld in het draaiboek 'Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker' (<http://www.zorg-en-gezondheid.be/Ziektes/Borstkankeropsporing/Draaiboek-Vlaams-bevolkingsonderzoek-naar-borstkanker>). De Vlaamse overheid organiseert reeds vanaf 15 juni 2001 het bevolkingsonderzoek naar borstkanker. Zij is verantwoordelijk voor het erkennen van de mammografische eenheden en de centra voor borstkankeropsporing en voor het subsidiëren van partners voor de realisatie van opdrachten binnen het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, meer bepaald het Consortium, de centra voor borstkankeropsporing, de Logo's, VIGEZ, Domus Medica en de Vlaamse Liga tegen Kanker.

Verwijzend naar artikel 29 van het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 betreffende bevolkingsonderzoek in het kader van ziektepreventie:

"De volgende bevolkingsonderzoeken worden tot drie jaar na de inwerkingtreding van dit besluit geacht te voldoen aan de bepalingen van dit besluit:

1° Vlaams bevolkingsonderzoek naar borstkanker;

2° Vlaams bevolkingsonderzoek naar aangeboren metabole aandoeningen."

moet tegen ten laatste 1 maart 2012 het huidige bevolkingsonderzoek naar borstkanker georganiseerd worden conform de bepalingen van het besluit over bevolkingsonderzoek. Een advies vragen aan de werkgroep Bevolkingsonderzoek, is een voorwaarde om een bevolkingsonderzoek namens de Vlaamse Regering te kunnen organiseren (zie artikel 4, 5°, van de regelgeving over bevolkingsonderzoek).

Samenvatting bevolkingsonderzoek

Met dit bevolkingsonderzoek wil de Vlaamse overheid om de twee jaar een screeningsmammografie aanbieden aan alle vrouwen van 50 tot en met 69 jaar die verblijven in het Vlaamse gewest. Specifiek aan dit bevolkingsonderzoek is dat de toegang van vrouwen uit de doelgroep kan gebeuren via twee sporen. In het eerste spoor worden de vrouwen door haar huisarts of gynaecoloog verwezen voor een screeningsmammografie. Het tweede spoor bestaat er in dat de vrouw deelneemt via de uitnodigingsbrief die ze van het centrum voor borstkankeropsporing toegestuurd krijgt. Om de kwaliteit te garanderen gebeurt het bevolkingsonderzoek zo veel mogelijk volgens de meest recente Europese aanbevelingen. Essentieel hierbij zijn de kwaliteitsvereisten voor de mammografische eenheden, de kwaliteitsvereisten voor de centra voor borstkankeropsporing, de nauwkeurige registratie van alle gegevens met het oog op evaluatie en het systeem van de dubbele lezing.

Bij de organisatie van het bevolkingsonderzoek zijn veel actoren betrokken. Om een goede afstemming tussen al deze actoren te bekomen, is een Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek naar borstkanker opgericht waar regelmatig en gestructureerd overleg plaatsvindt. De Vlaamse overheid zit deze werkgroep voor.

Advies van de Vlaamse werkgroep Bevolkingsonderzoek

De werkgroep adviseert gunstig over dit bevolkingsonderzoek, maar vraagt om bij de verdere uitvoering ervan in elk geval rekening te houden met de volgende punten:

- In functie van mogelijke nieuwe evidentie (o.a. studie door het federaal Kenniscentrum) moet overwogen worden op termijn de doelgroep uit te breiden (bovengrens optrekken tot 75 jaar).
- Vrouwen motiveren om te blijven deelnemen (om de twee jaar) aan het bevolkingsonderzoek is een aandachtspunt.
- In informatiefolders en uitnodigingen moeten juiste en becijferde gegevens over de te verwachten voor- en nadelen van screening van meet af aan evenwichtig aan bod komen: o.a. het aantal levens dat kan worden gered door screening, de kans op overleving en het aantal deelnemers dat er geen baat bij zal hebben; wat de kans is om een afwijkend resultaat te hebben, wat de ongunstige effecten zijn van diagnose en behandeling.
- Er zijn subgroepen van de bevolking die niet deelnemen aan preventie-initiatieven. De klassieke communicatietechnieken zijn niet effectief genoeg voor die groep. Folders en website veronderstellen immers een hoge graad van geletterdheid. Extra aandacht voor en inspanningen naar kwetsbare groepen is daarom nodig bij elk bevolkingsonderzoek.
Dit houdt ook in dat de initiatiefnemer van het bevolkingsonderzoek van bij de start van het bevolkingsonderzoek minstens een aantoonbare en evalueerbare inspanning moet leveren om iedereen uit de doelgroep via aangepaste sensibilisatie en uitnodigingen te bereiken. De organisatie met terreinwerking kan bijvoorbeeld nagaan of het aangewezen is om verschillende manieren van uitnodigen toe te passen om de participatie te verhogen.